

A csíki gimnázium hajdani könyvtárosai*

Gimnáziumunk tanárai – amióta létezik az iskola – komoly könyvtárosi munkát is végeztek. Tevékenységükkel segítették egymás és a diákság munkáját, de nemegyszer kiszolgálták a város és a környék polgárait is. A könyvtárosság – a hajdani értesítők szerint – igen komoly feladatnak számított, ezért olyan tanárookra bízták, akik meg tudtak birkózni ezzel a munkával. Rövid történeti bevezető után időrendrendben – ugyancsak a régi gimnáziumi értesítők alapján – röviden bemutatom a gimnázium könyvtáros tanárait és összefoglalom életpályájukat. Sajnos, a dokumentáció hiányossága miatt el-elmaradoznak a kiemelt személyekre vonatkozó fontos adatok. Azonban így is megbízható összképet kaphatunk a tárgyalt időszakról.

A múlttól röviden

Az első írásos említés a csíksomlyói Római Katolikus Főgimnázium iskolai könyvtárról 1630-ban jelent meg. Erről Bándi Vazul könyvében, az 1896-ban megjelent *A csíksomlyói Római Katolikus Gimnázium történetéből* című iskolatörténetben olvashatunk. Ő számol be Kájoni János tevékenységének pozitív hatásáról az iskolai könyvtárra nézve.

Az 1848 előtti időszak tanári és ifjúsági könyvtára adományokból jött létre. Az állomány szegényessége végett nem beszélhetünk komolyabb könyvtárról. A tanári könyvtárat az 1854–1855-ös tanévben hozták létre, az akkori kultuszminisztérium 17 példányt 32 kötetben küldött az iskolának.

1855–1856 között az állomány Veress Gergely tanár jóvoltából 50 művel bővült. A tanári könyvtár további gyarapításához Csík vármegye értelmisége és a gimnázium tanulóifjúsága is hozzájárult. 1857-től a könyvtár gyarapítására külön pénzt különítettek el, majd a csíksomlyói olvasókör 90 művel ajándékozta meg a könyvtárat. 1864-ben 1219 kötetes volt az állomány, amelynek nagy része tankönyv volt. Bodó Lajos igazgató a tanulóktól könyvhasználati díjat szedett (csekély összegről van szó), amelyet a könyvtár gyarapítására használt fel. Az 1868–1869-es tanévben Incze János tanár elkészítette a gimnázium tanári könyvtárának első katalógusát. 1876-ban a gimnázium tanárai szorgalmazták, hogy az

* Köszönettel tartozom Kelemen Katalinnak, a csíkszeredai Kájoni János Megyei Könyvtár könyvtárosának a dokumentumok gyűjtésében nyújtott segítségével, valamint Pálosi László rokonainak, Dávid Diánának és Dávid Katalinnak a tanár úr életrajzához adott kiegészítésekért.

ifjúsági könyvtár váljék külön a tanári könyvtártól. Ebben nagy segítségre találtak Imets Fülöp Jákó személyében, aki saját védnöksége alá helyezte a tanári könyvtárat. A határváltozás után, 1921-ben a kölcsönkönyvtárat meghatározatlan időre felszámolták. 1947-ben az akkori hatalom a könyvtár állományát megtizedelte. Ugyanis a következő esztendőben a román tanügyi reform keretében államosítottak minden iskolát, ennek következtében a katolikus gimnázium dokumentumai a nagyközönség elől elzárattak, néhányat meg is semmisítettek. 1950-ben pedig az 1945 előtt megjelent dokumentumokat az akkori Városi Múzeumba szállították át. Az 1830 előtti könyvek és dokumentumok a múzeumban maradtak, míg a többit a mostani Kájoni János Megyei Könyvtárba szállították át, így mintegy 1500 példány maradt a gimnáziumban.

Általános tudnivalók

- A kölcsönkönyvtár állománya főleg tankönyvekből és szótárakból állt. A XVIII. század közepén a legszükségesebb tankönyvek is hiányoztak az állományból; 1751-től kezdve figyelhető meg a lassú gyarapodás.
- Általában humán szakos tanárok végezték a könyvtárosi munkát.
- A könyvtáros tanárok bizonyos perióduson belül együtt dolgoztak, lehetett az a tanári, ifjúsági vagy éppen a kölcsönkönyvtár őre. Ez az együttműködés a nehéz történelmi időszakokban (főleg háborúk alatt) fölborult.
- A könyvtári munkát végzők titulusa is változott: könyvtár őre, könyvtári állomány kezelője, a könyvtár vezetője elnevezések voltak használatban.
- A kölcsönkönyvtárról az utolsó konkrét jelentés 1924-ből való. Utána egy ideig a tanári könyvtár őrői foglalkoztak vele. Az 1930-as évektől nincs semmilyen utalás a kölcsönkönyvtár vezetőjére vonatkozólag.
- A tanári és közművelődési könyvtár nemcsak a tanárok, hanem Csíkszereda és vonzáskörzetének lakói előtt is nyitva állt.

A könyvtárosok

Imets Fülöp Jákó Tusnádon született, Csíkszéken, 1837. november 11-én. Középfokú iskoláit Csíksomlyón és Székelyudvarhelyen végezte. Gyulafehérváron teológiai, majd Budapesten földrajz-történelem szakos tanári diplomát szerzett. 1867-től igazgató a gyulafehérvári gimnáziumban. 1870-től a csíksomlyói gimnázium igazgatója huszonegy esztendőn át. A gimnáziumban főleg földrajzot és történelmet tanított. Beutazta Európát, tapasztalatairól cikkeket írt a korabeli lapokba.

Az 1877. esztendőben megalapította a gimnázium ifjúsági könyvtárát, amelyhez a tanári kar is jelentős adománnyal járult hozzá. Saját jövedelméből a diákok számára ösztöndíjat hozott létre. 1871 és 1891 között az iskolai évkönyv szerkesztője volt. Érdekelte a magyar történelem, műveinek nagy része is történelmi témájú. 1919-ben hunyt el Csíktusnádon.

1871 és 1876 között a csíksomlyói gimnázium könyvtárának őre; ebben az időben a kötetek száma 1645-ről 1975-re emelkedett. 1877-1883 között a csíksomlyói gimnázium tanári könyvtárának őre, amely a kezdeti évben 1374 kötetet bírt, 1883-ra több mint 2000 kötetet számlált. Az ő szorgalmazására kölcsönkönyvtárat hoznak létre.

Könyvtárosi teendőin kívül levéltárosi munkával is foglalkozott.

Király Lajos két tanévben volt az ifjúsági könyvtár őre (1877-1879) és az ifjúsági önképzőkör vezetője. Háromszéken, Kézdi-polyánban született 1837. december 10-én. Világi tanárként dolgozott a gimnáziumban 1868-1870 között, valamint az 1872-es tanévben. A tanári értekezletek jegyzőjeként és mint iskolapénztári ellenőr is munkálkodott. A csíksomlyói tanítóképzőben mennyiségtant, a gimnáziumban magyar nyelvet és mennyiségtant tanított. Az ifjúsági könyvtár köteteinek száma ez ő idejében 150 kötettel gyarapodott, a tanári könyvtáré 295 példánnyal.

Az ifjúsági könyvtár őre 1879 és 1883 között **Móricz Gyula** volt. Ő 1847. április 14-én született Zalatnán, Alsó-Fehér megyében. Világi okleveles tanárként működött 1879-1885 között a gimnáziumban. Az önképzőkör vezetője volt, tanított magyar nyelvet, görögöt, németet, földrajzot és történelmet, a tanítóképzőben tornát. A könyvtárosi tevékenysége kezdetén a könyvtár 266 kötetet számlált. Leköszönésekor 405 kötet volt bevételezve. A kölcsönkönyvtár az 1882-1883-as tanév végén 877 kötetet számlált.

Szabó István az 1879-1880-as tanévben volt a kölcsönkönyvtár őre. 1844. január 26. született Gyergyóalfaluban, Csík megyében. 1876-1880 között volt a gimnázium tanára. A tanári értekezletek jegyzője és aligazgató a fiúnöveldében, latin nyelvet és a philoszopédutikát tanított. A könyvtár az ő idejében 877 kötettel rendelkezett.

1880-1900 között a kölcsönkönyvtár őre **Nagy István** tanár volt, aki 1844. augusztus 9-én született Pécsen. Középszkolai tanulmányait Marosvásárhelyen kezdte meg, majd Csíksomlyón és Székelyudvarhelyen folytatta. Ezt követően a gyulafehérvári papnövelde választotta, ahol 1868-ban pappá szentelik. Papi hivatását, mint segédlelkész Zetelakán, Székelyudvarhelyen, Parajdon és Vágáson teljesítette. 1871-1875 között székelyudvarhelyi, majd 1875-1880 között gyulafehérvári gimnáziumi tanár. Közben erdélyi egyházmegyei számvevő ülnök, fiúnöveldéi aligazgató és marosportusi lelkész. 1880-1900 között volt a csíksomlyói gimnázium tanára. E két évtized alatt a gimnáziumi fiúnöveldé aligazgatója, a latin és német nyelv tanára volt. A gimnázium értesítője szerint 1900. május 21-én hunyt el. Az ő idejében, 1895-ben a kölcsönkönyvtár 3130 kötetet számlált.

1884-től 1901-ig **Glósz Miksa** volt a tanári könyvtár őre, később, 1892-től az érem- és a régiségtár őre is. 1845. október 12-én született a Szepes megyei Tamásfalván. A gimnáziumot Lőcsén, Nagyváradon és Besztercebányán végezte, majd Budapesten bölcsészeti és jogot tanult. 1874-ben, Nagyszebenben kezdett tanítani latin és görög nyelvet. 1875-ben Csíksomlyóra került, itt is ugyanazokat a tárgyakat oktatta, kiegészítve más tantárgyakkal, mint például a gyorsírással. Elbeszéléseit, novelláit és más rövid írásait közölte a *Hermannstadter Zeitung*, a *Székely Föld* és a *Csíki Lapok*. Ő írta meg a csíksomlyói gimnázium könyvtárának történetét, valamint összeállította a csíksomlyói ferencesek könyvtárának jegyzékét. 1874 és 1900 között volt a gimnázium tanára.

Munkássága korszakában, az 1884-1885-ös tanévben a tanári könyvtár állománya 1889 mű volt 2030 kötetben, illetve 789 füzet, ami az 1898/1900-es tanév végére közel 3700-ra nőtt.

1884-1887 között az ifjúsági könyvtár őre **Bodosi Lajos** volt. 1857. június 8-án született Baróton, Háromszéken. 1881-1892 között volt a gimnázium tanára és az önképzőkör vezetője. Latin, magyar és görög nyelvet tanított. Később mint internátusi felügyelő is munkálkodott. Könyvtárosi évei alatt az ifjúsági könyvtár állománya 523 kötetről 563-ra nőtt.

Bodosi Lajost **Wieder Gyula** váltotta fel az ifjúsági könyvtárban, ő 1887-1891 között teljesített szolgálatot a könyvtárban. 1865. április 18-án született Budapesten. 1865-től tanított, 1887 és 1890 között volt a csíksomlyói gimnázium tanára. Világi okleveles főgimnáziumi tanárként az önképzőkört is vezette. Tagja volt a budapesti Filológia Társaságnak, a Természettudományi Társulatnak, az Erdélyi Múzeum-Egyesületnek és a magyarországi Néprajzi Társaságnak. Magyar, német nyelvet és éneket tanított. Az ő időszakában az ifjúsági könyvtár állománya 563 kötetről 644-re növekedett.

Az 1892/1893-as tanévtől kezdődően az ifjúsági könyvtár új őre **Haydn J. Hugó** volt. 1860. október 7-én született Brassóban. Az elemi és gimnáziumi tanulmányait Gyulahehérvárott végezte. 1878-ban érettségizett, ezt követően a kolozsvári Ferencz József Tudományegyetemre iratkozott be a bölcsészet-, nyelv- és történelemtudományi kar magyar-német nyelvi szakára. 1882 szeptemberétől fizetés nélküli gyakorló tanár a gyulafehérvári római katolikus gimnáziumban. 1886-tól a brassói római katolikus főgimnázium helyettes tanára. 1890-től 1900-ig a csíksomlyói Római Katolikus Főgimnázium tanára. Magyar és német nyelvet, valamint természetrajzot tanított. Tantestületi jegyzőként is tevékenykedett. Az ifjúsági könyvtár az ő idejében folyamatosan gyarapodott: az állomány meghaladta az 1400-as darabszámot.

Az 1900-1901. tanévben a tanári könyvtár őre **Bálinth György** volt, egyben szeminaryumi és internátusi igazgató, a csíksomlyói római katolikus iskolák alapját kezelő püspöki bizottság tagja, értekezleti jegyző. Görög irodalmat és nyelvet, illetve latint tanított. 1900-1906 között volt a gimnázium tanára.

Az 1900/1901 és 1901/1902-es tanévek ifjúsági könyvtárának őre **Ráduly Simon** helyettes tanár volt. Magyar és latin nyelvet, valamint görög irodalmat tanított. A fennmaradt statisztika szerint a könyvtárat az 1901-1902-es években majdnem 200 tanuló vette igénybe.

Az 1900/1901 és 1901/1902 tanévekben a gimnáziumi kölcsönkönyvtár őre **Wassylkiewicz Viktor** egyházi tanár volt. Magyar és német nyelvből szerzett diplomát. Tartalékos táborigazgató is volt, valamint szeminaryumi igazgató. Magyar, német és latin nyelvet, valamint bölcsészeti tanított helyettes tanárként 1897-től egészen 1902-ig. Idejében a könyvállomány mintegy 3000 kötetet tett ki.

Az 1901/1902 és 1902/1903-as tanévek tanári könyvtárának őre **Herrberger (Kolozsvári) Béla** világi tanár volt. Magyar és német nyelvet, valamint görög irodalmat tanított. A délutáni játékok vezetője volt. Helyettes tanárként dolgozott 1900-1904 között a gimnáziumban.

Balló István 1902-1907 között volt az ifjúsági könyvtár óre. Csíkkozmáson született 1871. december 25-én. A csíksomlyói diákként tért vissza tanítani iskolájába. Kolozsváron szerezte meg a magyar-latin szakos tanári oklevelet, továbbá történelemből doktorált. 1896-1907 között tanított a gimnáziumban, ahol magyar, latin, görög és francia nyelvet, valamint történelmet oktatott. Az önképzőkör öreként, az iskolai pénzalapot kezelő bizottság elnökeként is tevékenykedett. 1904-től Csík Vármegye Törvényhatósági Bizottságának tagja volt. Részt vett az első világháborúban. 1922-ben nyugalomba vonult. A Madéfalván található emlékoszlopon az ő verse olvasható. 1907-től Csíkvármegye tanfelügyelője. Történészként is maradandót alkotott, munkáiban Erdély történetével, annak kiemelkedő személyiségeivel foglalkozott. Haláláról nincs adat.

Az 1902/1903-as tanévben **Riszner Ödön** volt a gimnáziumi kölcsönkönyvtár óre. Magyar-német szakos világi tanárként működött. 1897-től 1904-ig tanított magyar és német nyelvet, görög irodalmat, bölcsészettant és éneket.

1904 és 1916 között a tanári és közművelődési könyvtár óre **Szlávik Ferenc** volt, aki magyar-latin szakos világi tanár volt és irodalomtörténeti szakíró. 1889-től tanított, 1902-1916 között volt a gimnázium tanára, magyar és latin nyelvet, szépiírást, görög irodalmat és tornát oktatott. Volt igazgatóhelyettes, a tornaszertár óre és tantestületi értekezleti jegyző. A csíksomlyói római katolikus iskolák pénzalapját kezelő püspöki nagybizottmány előadó jegyzője, az Erdélyi Római Katolikus Tanító Egyesületek Szövetségének alelnöke, a Csíkvármegyei Lövész Bizottság jegyzője, az Alkoholelleses Egyesület vezetője, a csíkszeredai Dal- és Zeneegyesület választmányának, s az Erdélyi Római Katolikus Státus Tanári Egyesülete tankönyvbíráló bizottságának tagja, valamint státuszgyűlési tag volt. Tudósításokat írt az *Ellenzékbe*, a *Közművelődésbe* és a *Csíki Lapokba*. Ő írta az 1906/1907-es évkönyvben megjelent tanulmányt a *Kézírtatos Iskolai Drámákról*, amelyeket a csíksomlyói Szent-Ferenc rendi zárdában talált (48 misztériumot tartalmaz). Az ő nevéhez fűződik a gimnázium nyilvános és közművelődési könyvtára szabályzatának megalkotása. Könyvtári működése alatt a tanári és közművelődési gimnáziumi könyvtár több mint 3000 kötettel 7830 darabra gyarapodott.

Az 1905/1906-os és az 1906/1907-es tanév gimnáziumi kölcsönkönyvtár kezelője **Király Henrik** volt. 1903-1909 között tanított a gimnáziumban világi tanárként. Mennyiségtanból és természettanból szerzett diplomát. Számtant, mennyiségtant és természettant tanított, a természettani szertár óre is volt.

Stoiber Ottó az 1907/1908-as tanévben az ifjúsági könyvtár kezelőjeként működött. Magyar-latin szakos világi tanárként 1905-1919 között volt a gimnázium oktatója. Magyar, német és latin nyelvet tanított, később görög irodalmat és tornát. Ideiglenesen vették fel. Önképzőkör és egy játékcsoport vezetője, később, 1913 után a Kiránduló Egyesület vezetője. Az első világháború után – erre ugyan nincs konkrét adat – elképzelhető, hogy Magyarországon maradt. Ugyanezen névvel bukkantam rá a világhálón, mint a kiskunfélegyházi gimnázium igazgatójára, aki 1926-tól tizennégy esztendeig volt az intézmény vezetője. A statisztika szerint az 1907/1908-as tanévben a teljes állományból (3634 kötet) 309 tanuló 2145 művet, 2247 kötetet kölcsönzött ki.

1908-1912 között az ifjúsági könyvtár kezelője **Márton István** magyar-latin szakos világi tanár volt. Önképzőkör vezetője és szemináriumi aligazgató is volt. Az állomány könyvtárosi évei alatt 3851 kötetről 4226-ra gyarapodott.

1907 és 1919 között a gimnáziumi kölcsönkönyvtár kezelője **Iványi Antal** latin és görög nyelvtanár volt. 1902-től tanított nyelveket, valamint tornát. 1905-1919 között működött a gimnáziumban. A kölcsönkönyvtár állománya a háborús időkhöz 1077 darabról 1115-re gyarapodott.

Kádár Ferenc volt 1912-től 1917-ig az ifjúsági könyvtár kezelője, majd az 1917/1918-as tanévben a tanári és közművelődési könyvtár kezelője. Világi magyar-latin szakos tanárként 1910-től tanított magyar és latin nyelvet, továbbá történelmet, szépírást, görög irodalmat és természetrajzot. 1920-ig volt a gimnázium tanára. Szép megemlékezést írt Ágner Béla kollégájának emlékére az 1914/1915-ös évkönyvbe. Önképzőkör vezetője, a csíkszeredai Dal- és Zeneegyesület választmányának és a Színügyi Bizottságnak a tagja is volt. Az ifjúsági könyvtár állománya 1913-ban 4158 kötet volt, ami 6642 kötetre gyarapodott 1916-ig, a román betörés előli menekülés idejéig.

Az 1917/1918-as tanévtől az 1934-1935. tanévig az ifjúsági könyvtár kezelője **Mánya Ferenc** volt. A történelmi és földrajzi szertár, az érem- és régiségértár őreként is dolgozott. Történelmet, földrajzot, természetrajzot, magyart, latint és tornát tanított. 1915 és 1935 között a gimnáziumban tanári munkát végzett. *Az ifjúság és háború* címmel elmondott beszédét közölte a *Csíki Lapok*. Az 1916. évi menekülés előtt a könyvtár állománya 4439 kötetet számlált. A könyvtár rendezése 1917 végétől lehetetlenné vált, mivel a helyiséget táborigorogház foglalta le. Bár 1918 novemberében a táborigorogház kivonult az épületből, a könyvtárból számos könyv elveszett, ennek ellenére a könyv utáni érdeklődés nem szűnt meg: abban az évben 139 tanuló 849 kötetet kölcsönzött.

1918 és 1921 között a tanári könyvtár és közművelődési könyvtár, valamint 1919-től a kölcsönkönyvtár kezelője **Schweighoffer Tamás** volt. 1884. december 29-én született a Veszprém megyei Nagytevelben. 1917-től tanította a magyar és a latin nyelvet, a számtant és a természetrajzot egészen 1924-ig. Irodalmi tanulmányokat írt. A könyvtár állománya a menekülés előtt 4626 mű, 6642 kötet és 1805 füzet volt.

1921 és 1925 között a tanári könyvtár és a kölcsönkönyvtár őre **Albert Vilmos** pedagógiai szakíró és fordító volt. 1886. augusztus 23-án született Csíkszentkirályon. Középiszkoláit Csíksomlyón végezte, egyetemre Kolozsvárra járt. 1909-ben magyar irodalmat tanított Gyulafehérvárra, 1910-ben Nagyszalontán. 1911-ben visszatért Gyulafehérvárra. 1914-ben orosz fogságba esett. Első szerzeményei a *Berzsonka* és a *Magyar Szemle* című folyólapokban láttak napvilágot. 1920 és 1952 között volt a csíkszeredai főgimnázium tanára. Francia, magyar és latin nyelvet, filozófiát, pedagógiát, valamint sportot tanított. Az 1930-as években és 1940/1941. tanévben a gimnázium igazgatója. Ez idő alatt a *Csíki Lapok* és az *Erdélyi Tudósító* munkatársa is. Foglalkozott a magyar nyelv és irodalomtanítás módszertanával, a székelyek néprajzával és műfordítással is. Egyben városi tanácsos

is volt. A gimnáziumban román, magyar és francia nyelvet tanított. 1971. február 1-jén hunyt el Csíkszeredában.

1929-1941 között **Pulchárd János** volt a tanári könyvtár őre. Helyettes tanárként dolgozott, tanított román és német nyelvet, magyart, nevelést és sportot. 1927-1941 között volt a gimnázium tanára. A cserkészcentúria parancsnoka és egyháztanácsos is volt. „*Prigrama minimală*” román nyelvi anyaga és a *magyar iskola* címmel írt pedagógiai cikket az *Erdélyi Iskolába*. Csík vármegye falvaiban népművelődési előadásokat tartott, népdalokat gyűjtött. 1941 áprilisától a beszercei állami gimnázium tanára lett. A könyvtár állománya a távozásakor 7110 kötetet számlált.

1941 áprilisától a tanári könyvtár őre **Pálosi László** volt, aki 1912. január 3-án született Csikmadarason. Latin-görög szakos helyettes tanárként latint tanított. 1941-1944 között volt a gimnázium tanára. Az Erdélyi Magyar Kulturális Egyesület (EMKE) Csík vármegyei választmányának tagjaként a megye több községében tartott előadásokat. A Katolikus Dolgozó Nők és Leányok Egyesületében *Társadalmi együttműködés és összetartás* címmel tartott előadást. A tanári könyvtár gyűjteménye az ő időszakában 7110-ről 7541 darabra gyarapodott. Halálával kapcsolatosan nincs adat. Fodor Sándor a *Fordított osztálynapló* című gimnáziumi visszaemlékezésében azt írja róla, hogy rövid ideig tanította. Pálosi Lászlót a háború hamar elragadta, és a szerző még mindig rágondol, amikor a világháború áldozatainak sírjára helyez egy virágcsokrot. Gyermeke is annyit tud csupán, hogy 1944 szeptemberében a magyar honvédségtől behívót kapott, rá néhány napra bevonult. Hozzá tartozói több esztendő kerestetése után sem derült fény halálának adataira (a hadifoglyok listájában sem találták), ezért eltűntnek nyilvánították.

1940-től 1941. április 1-ig **Szőcs Lajos** volt az ifjúsági könyvtár őre, később a kolozsvári állami gimnáziumban tanított. A Katolikus Főgimnáziumban román és magyart tanított. A könyvtár akkori állománya 4075 példányra rúgott.

1941. április 1-től **Hunyadi Mátyás** vette át az ifjúsági könyvtárat. Ekkor már négy esztendeje tanított a gimnáziumban. Történelem, latin és román szakosként történelmet, gazdaságtant, román és honvédelmi ismereteket tanított. Fodor Sándor, a *Fordított osztálynapló* című művében úgy ír róla, mint aki nagyon szigorú nevelő, de következetes és igazságos tanár volt.

Az 1941-1942-es tanévben az ifjúsági könyvtár őre **Rakonczai János** volt. Latin-francia szakosként dolgozott. Előadást tartott a Katolikus Leányegyletben *Katolizizmus és új szociális rend* címmel. Az ifjúsági könyvtár köteteinek száma az ő idejében változatlan maradt: 4075 példány.

Az ifjúsági könyvtár őre az 1943/1944-es tanévben **Márkus (Márkos) Gábor** latin-német szakos tanár volt. Az Országos Középiskolai Tanáregyesület tagja volt; verseket írt a *Határőr* című kongregációs lapba. Az ifjúsági könyvtár az ő idejében 4752 kötettel büszkélkedhetett.

Áttekintő

A tanári könyvtár őreinek névsora kronológiai sorrendben:

Imets Fülöp Jákó, 1877 – 1883
Glósz Miksa, 1884 – 1901
Bálinth György, 1900-1901
Herrberger Béla, 1901 – 1903
Szlávik Ferenc, 1904 –1916
Kádár Ferenc, 1917 –1918
Schweighoffer Tamás, 1918 –1921
Albert Vilmos, 1921 –1925/1929?
Pulchárd János, 1929 –1941
Pálosi László, 1941 –1944

Az ifjúsági könyvtár őreinek névsora kronológiai sorrendben:

Király Lajos, 1877 –1879
Móricz Gyula, 1879 –1883
Bodosi Lajos, 1884 –1887
Wieder Gyula, 1887 –1891
Haydn J. Hugó, 1892 –1900
Ráduly Simon, 1900 –1902
Balló István, 1902 –1907
Stoiber Ottó, 1907 –1908
Márton István, 1908 –1912
Kádár Ferenc, 1912 –1917
Mánya Ferenc, 1917 –1935
Az 1935-1940 közötti évekről nincs adat.
Szócs Lajos, 1940 –1941
Hunyadi Mátyás, 1941 tavaszától
Rakonczi János, 1941 őszétől –1942
Márkus Gábor, 1943 – 1944

A kölsönkönyvtár őreinek névsora kronológiai sorrendben:

Szabó István, 1879 –1880
Nagy István, 1880 –1900
Wassylkiewicz Viktor, 1900 –1902
Riszner Ödön, 1902 –1903 / 1905-ig?
Király Henrik, 1905 –1907
Iványi Antal, 1907 –1919
Schweighoffer Tamás, 1919 –1921
Albert Vilmos, 1921 –1925/1929-ig?

IRODALOM

1873-1944 közötti gimnáziumi értesítők, évkönyvek

Antal Imre: „Tisztelesség adassék”. *Lapok a Csíkszeredai Római Katolikus Főgimnázium történetéből*. Csíkszereda, Pallas-Akadémia, 1994. 141 p.

Antal Imre (et al): *Monografia liceului din Miercurea Ciuc 1668-1968*. Csíkszereda, K. n. 1968. 204 p.

Bándi Vazul: *A csíksomlyói Római Katolikus Gimnázium története*. In: A Csíksomlyói Római Katolikus Főgymnasium értesítője az 1895-1896. tanévről. Csíkszereda, Györgyjakab Márton Könyvnyomdája, 1896. 1-400. p.

A Csíki Székely Múzeum gyűjteményei. Csíkszereda, Csíki Székely Múzeum, 2004-2009.

Fodor Sándor: *Fordított osztálynapló*. = Lyceum – a csíkszeredai líceum időszakos kiadványa. 1968. 62-66. p.

Romániai Magyar Irodalmi Lexikon. I. köt. Bukarest, Kriterion Kiadó, 1981. 39. p.

Borbé Levente

Kutatói tevékenységgel bővül a Mikes Kelemen-program

Potápi Árpád János nemzetpolitikai államtitkár 2015. szeptember 23-án Budapesten azt nyilatkozta, hogy a diaszpóra magyarsága könyvtári emlékeinek, hagyatékainak összegyűjtését célzó Mikes Kelemen-program helyszíni kutatási tevékenységgel bővül.

Tíz kutatót küldenek az ausztráliai, észak- és dél-amerikai gyűjtőpontokra, ahol a helyszínen határozzák meg, melyek azok az emlékek, amelyeket érdemes hazaszállítani. Feladataik között szerepel a magyar szervezetek és jeles személyiségek körében életinterjúk készítése is.

Az államtitkár fölidézte, hogy a nemzetpolitikai államtitkárság 2013-ban dolgozta ki a Mikes Kelemen-programot, amelynek célja, hogy a nyugati diaszpórában felhalmozódott tárgyi, szellemi emlékeket összegyűjtsék és hazaszállítsák.

Ugyanis a korábbi könyvtárak, templomok, gyűjtemények sok esetben ma már nem a helyi magyar közösségek kezelésében vannak, így az ott fölhalmozódott szellemi értékek veszendőbe mehetnek.

A program keretében 2014-ben ún. gyűjtőpontokat hoztak létre, ahol le lehetett adni a hagyatékokat, könyvtárakat. A 2014. szeptember 30-i adatok szerint több mint száz köbméter dokumentum érkezett az adományozóktól, ez könyvben kifejezve mintegy százezer kötetnek felel meg. Az összmennyiség hetven százalékát már hazaszállították, és elhelyezték az Országos Széchényi Könyvtárban.

A dokumentumok szortírozása jelenleg is folyik. A könyvek és más dokumentumok egy részét az OSZK a saját állományába veszi, a fennmaradó kötetek pedig határon túli iskolai könyvtárak és közkönyvtárak polcaira kerülnek.